

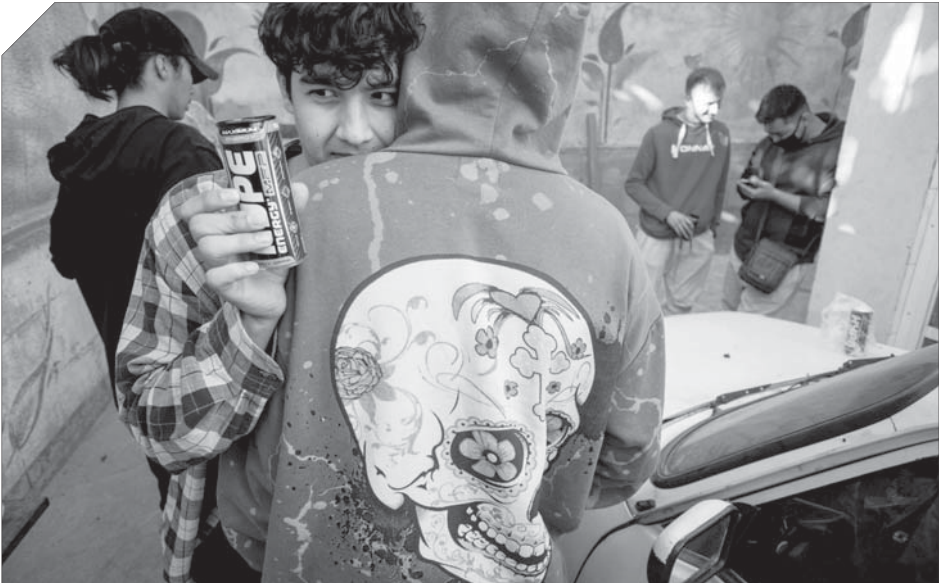

مهدی ملک محمد روان شناس

بالاخره پس از حدود سه هفته، گزارش سازمان پزشکی قانونی درباره مرگ تأسف‌بار مهسا امینی منتشر شد و این سازمان در اطلاعیه‌ای کوتاه بخش‌های مهمی از این گزارش را منتشر کرد. در بخشی از این اطلاعیه آمده است: «متوفیه پس از عمل جراحی تومور کرانیوفارنژیوما مغزی در سن هشت‌سالگی دچار اختلال در محور مهم هیپوتالاموس – هیپوفیز و غدد تحت فرمان آن (ازجمله آدرنال و تیروئید) شده است. به علت این بیماری زمینه‌ای متوفیه تحت درمان با داروهای هیدروکورتیزون، لووتیروکسین و دسموپرسین بوده است. ایشان در تاریخ ۱۴۰۱/۶/۲۲ از ساعت ۱۹:۵۶ به‌طور ناگهانی دچار افت هوشیاری شده و متعاقب آن بر زمین می‌افتد که با توجه به بیماری زمینه‌ای، متوفیه توانایی لازم جهت جبران و تطابق با وضعیت ایجادشده را نداشته، لذا در شرایط مذکور دچار اختلال ریتم قلب و کاهش فشار خون و متعاقب آن کاهش سطح هوشیاری شده که به دلیل انجام عملیات احیای قلبی – تنفسی غیرمؤثر در دقایق حساس اولیه، دچار هیپوکسی شدید و در نتیجه آسیب مغزی شده است…».

درباره این بخش از گزارش که سازمان

کودکان مهاجر قربانیان خشونت

عکس: مرضی نیک‌بیار

زرگار سلیمی، کارشناس مهاجرت در انجمن دیاران؛ دو ماه پیش سوار بر اتوبوس در حال بازگشت از سر کار به خانه بودم. در میانه

راه نزدیک یکی از چهارراه‌هایی که همیشه کودکان کار بسیاری در آن حضور دارند، اتوبوس به ترافیک خورد. ناگهان درآتای آن توقف، یک کودک کار خواست سوار اتوبوس شود. راننده همین که او خواست از پله‌ها بالا بیاید، شروع کرد به فحاشی و با تندخویی شدیدی قصد داشت مانع سوارشدن آن بچه شود اما آن بچه ملتمسانه از راننده می‌خواست اجازه دهد سوار شود و حتی تاکید می‌کرد پول راننده را هم می‌دهد اما راننده راضی نشد. بچه با بغض می‌پرسید: «عمو چرا منو نمی‌بری؟» پاسخ عمو این بود: «بچه افغانی… برگرد کشور خودت». درحالی‌که اتوبوس خیابان را بند آورده بود و ماشین‌های پشت سر مدام بوق می‌زدند، راننده اتوبوس بی‌توجه به این مسئله، همچنان اصرار داشت آن کودک افغان را بیندازد بیرون و در نهایت نیز با اقدام فیزیکی موفق شد. چهره اندوهگین آن کودک کار افغانستانی هنگامی که اتوبوس از کنار او شروع به حرکت کرد، برابم بسیار دردآور بود و از آن روز از

- جدول ۴۳۳۳ • طراح: بیژن گورانی**

افقی:

۱- حداکثر- موجب وحشت ۲- بیش از اندازه- محل پیدایش چیزی- سخنور ۳- پراهی انتهایی بدن پرندگان- مورخ مسیحی- مصری و مؤلف تاریخ تمدن اسلام- درخت زبان گنجشک ۴- ظرف پلاستیکی برای نگهداری مایعات- به هیچ وجه- حاشیه‌ها ۵- مرده‌شور- تازه و جدید- دارو ۶- ترمیم پارگی پارچه- ذکر حاجیان در مراسم حج- لازم ۷- روزها- تاریک- ورزشی هفت‌نفره ۸- روز گذشته- تیرانداز- واحد طول روسی معادل ۱۰۶۷ متر- ریشه ۹- شب خاطره‌انگیز پاییز- شتر تندرو- سراننده بهارستان ۱۰- بلبل- تفریق- پشت سر ۱۱- همسایه- مستقیم- میوه‌ای شیرین با هسته درشت ۱۲- لانه پرندگان- سرخ- آغشته به رنگ ۱۳- منکر- نمایش‌نامه‌ای کم‌دی از ویلیام شکسپیر- برادر عرب ۱۴- بدون حرکت- ظرفی برای پذیرایی- راهنمایی‌کردن ۱۵- پسر رستم در شاهنامه- اغلب در مناطقی از کویر روی می‌دهد که فاقد پوشش گیاهی هستند

عمودی:

۱- دستگاه اعلام خطر سرتق- فیلسوف یونانی که در روز روشن با چراغ دنبال انسان واقعی می‌گشت ۲- چهره- مجموعه‌ای از داده‌های مرتبط در کامپیوتر- از بالا به پایین دیدداشتن ۳- لنگه بار- لغت‌شناس- منکر وجود خدا- ناشنوا ۴- بدذات- رودخانه ارس- غریبه نیست ۵- شهرستانی در آذربایجان شرقی- سیب آذری- خرگوش عرب ۶- دل‌انگیز- گذرگاه- پس‌غذا ۷- جانور

تک‌سلولی- پدمرده- خوش خلق ۸- قرابت- آزمایش ۹- از نام‌های قبرآن- منفذ- برتری ۱۰- تندر- هر سنگ قیمتی- حافظه اصلی کامپیوتر ۱۱- شب‌زنده‌داری کردن- زندانبان- مقصود

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

۱۲- فناوری نوین و درحال‌توسعه- یگانه- فاش‌شده ۱۳- نام آذری- رسوم- توهمین‌آمیز- از خواهران بروتنه ۱۴- جزیره‌ای بزرگ در ژاپن- معلم مقطع متوسطه- کفش لاستیکی ۱۵- عمده و اساسی- آویزان‌کردن

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

- حل جدول ۴۳۲۱**

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

- سودوکو سخت ۳۳۲۹**

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود.
بدهیی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

- سودوکو ساده ۳۳۲۹**

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عده‌های بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

سخنی با رئیس روان‌شناس سازمان پزشکی قانونی

پزشکی قانونی این است که خانم مهسا امینی در هنگام مواجهه با فشار روانی ایجادشده به دلیل اختلال در محور هیپوتالاموس- هیپوفیز ناتوان از ترشح هورمون هیپوفیز بوده که در نتیجه چنین امری آدرنالین بالا رفته و او را دچار تروما کرده است. حال این سؤال از شما قابل طرح است که اگر متوفیه در آن زمان، فشار روانی را تجربه نمی‌کرد و به‌طور طبیعی نیازمند سطح بالای هورمون کورتیزول نبود. آیا باز هم با چنین ترومایی مواجه می‌شد؟ علاوه بر این، در بخشی از گزارش سازمان متبوع‌تان اشاره به سه داروی «هیدروکورتیزون، لووتیروکسین و دسموپرسین» شده است که جناب‌عالی بهتر از بنده می‌دانید کارکرد این داروها چیست. این داروها برای تولید کورتیزول در افرادی که به دلیل اختلال‌های مختلف به صورت طبیعی ناتوان از تولید این هورمون هستند، تجویز می‌شود. باز هم ترجمه این بخش این است که متوفیه همان‌طور که پیش از این گفته شد، به‌ویژه هنگام تجربه استرس به‌شدت نیازمند کمک دارویی برای ترشح هورمون کورتیزول و در نتیجه انطباق با شرایط پراسترس بوده است.

پزشکی قانونی علت این رویداد غم‌انگیز را بیان می‌کند، چند سؤال از منظر علوم روان‌شناسی، روان‌پزشکی و عصب‌شناسی مطرح می‌شود که خوب است در این یادداشت از ریاست محترم سازمان پزشکی قانونی که خود روان‌شناس بالینی و دانشیار رشته روان‌شناسی در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی هستند، بپرسیم: جناب آقای دکتر مسجیدی‌روانی! در گزارش سازمان متبوع‌تان قید شده است که «مهسا امینی به دلیل جراحی تومور دچار اختلال در محور مهم هیپوتالاموس- هیپوفیز بوده است و به دلیل همین اختلال سه دارو برای او تجویز شده». شما نیک می‌دانید که یکی از مهم‌ترین کارکردهای محور ذکرشده در مغز، ارائه پاسخ جنگ یا گریز به وقت مواجهه با فشار روانی است. این پاسخ از طریق ترشح هورمون کورتیزول که با عنوان هورمون استرس شناخته می‌شود، صورت می‌گیرد. اشاره به این نکته برای خوانندگان این یادداشت لازم به نظر می‌رسد که هورمون کورتیزول که هنگام مواجهه با فشار روانی در بدن افزایش می‌یابد، از طریق تأثیر بر متابولیسم و افزایش قند خون نقش مهمی در کاهش التهاب بدن دارد. ترجمه گزارش سازمان

افغانستانی موفق به ثبت‌نام در مدارس نمی‌شوند؛ اکثریت آنان به دلیل فقر خانواده، در دسترسی به نیازهای اولیه خود دچار کمبودهایی هستند و به دلیل همین مسئله، ناگزیر می‌شوند از سنین کودکی به کارکردن روی بیوارنده؛ بسیاری از آنها به دلیل عدم برخورداری از بیمه‌های درمانی و هزینه بالای خدمات پزشکی، با محرومیت‌هایی در بهره‌مندی از خدمات بهداشتی مواجه‌اند؛ با وجود اینکه در ایران متولد شده‌اند و حتی بعضا والدینشان نیز متولد ایران هستند، نمی‌توانند از حق برخورداری از تابعیت که در ماده ۹۷۶ قانون مدنی آمده است، بهره‌مند شوند؛ در برخی موارد با برخوردهای قهری نامناسب و غیرقانونی نهادهای دولتی مانند بهزیستی و پلیس نیز مواجه می‌شوند و بسیاری مثال‌های دیگر.

موارد یادشده که به‌هیچ‌وجه حصری نیستند، تنها اشاره‌ای مختصر به مشکلات کودکان مهاجر است و فهم دقیق و جامع زیست آنان، نیازمند هم‌نشینی با خود آنهاست که اغلب هم دل پری دارند. مسئله کودکان افغانستانی فقط یک مسئله خرد مانند مسئله آن کودکی که از حق سوار اتوبوس شدن محروم شد، نیست؛ مسئله شرایط ساختاری است که کودک مهاجر را از دستیابی به حقوق محروم می‌کند و به‌نوعی وی را به شهروند درجه دو و چه‌بسا درجه سه تبدیل می‌کند. شرایط فعلی جامعه ما علیه مهاجران و نیز کودکان مهاجر است و خشونی فراگیر علیه آنها اعمال می‌کند. شاید برسید چرا از اصطلاح خشونت استفاده می‌کنم که بار معنایی شدیدی دارد؟ مراد من از به‌کارگیری این واژه، سباه‌نمایی وضع موجود نیست، بلکه آن را در معنای خاصی استفاده می‌کنم که با برداشت عامه جامعه از مفهوم خشونت متفاوت است.

معمولا خشونت به رفتاری اطلاق می‌شود که به قصد صدمه‌رساندن به دیگری انجام می‌گیرد و در این راستا خشونت را به انواع مختلفی مانند خشونت فیزیکی، روانی، جنسی، اقتصادی و… تقسیم می‌کنند. در کنار این مصادیق نسبتاً آشکار خشونت، خشونت دیگری نیز وجود دارد که کمتر در تعاریف خشونت درباره بحث شده و از آن تحت عنوان «خشونت ساختاری» یاد می‌شود. این اصطلاح که بیشتر ریشه در آثار حوزه مطالعات صلح دارد، برای توصیف وضعیت اجتماعی به کار می‌رود که زمینه واردآمدن آسیب به افراد یا گروه‌های خاصی را فراهم می‌کند. این نوع خشونت در طول تاریخ شکل گرفته و در قالب ساختارهای اجتماعی، اقتصادی و… نمود پیدا می‌کند و به تعبیر یوهان گالتونگ، فاصله میان ظرفیت بالقوه و بالفعل انسان را افزایش داده و مانع کاهش این فاصله می‌گردد (کنجی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۰۹).

با توجه به تعریف ارائه‌شده، می‌توان گفت مهاجران در ایران، مخصوصا مهاجران افغانستانی، در ده‌های گذشته به‌وضوح در معرض خشونت ساختاری بوده‌اند؛ چراکه شرایط ساختاری جامعه ما به‌گونه‌ای بوده که آنها را به حاشیه رانده و در تأمین

حقوق انسانی آنها محدودیت‌های زیادی ایجاد کرده و به این ترتیب به آنها آسیب وارد کرده است. مهاجران افغانستانی با وجود دهه‌ها زیستن در ایران، همچنان «بیگانه» خطاب می‌شوند و در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، حقوقی، بهداشتی و… در مقایسه با شهروندان ایرانی در معرض نابرابری و تبعیض ساختاریافته‌ای هستند که موجب سلب فرصت‌های زندگی برابر برای آنان می‌شود. مطالب فوق به این معنا نیست که فقط اتباع مهاجر تحت تأثیر شرایط ساختاری جامعه ما آسیب دیده‌اند، بلکه گروه‌ها و افراد مختلفی از شهروندان ایرانی هم به اشکال گوناگون در معرض خشونت ساختاری بوده‌اند که این نوشتار امکان پرداختن به آنها را ندارد.

خشونت ساختاری موجود نسبت به مهاجران، در زندگی کودکان مهاجر نقش پررنگی دارد؛ چراکه کودکان به دلیل آسیب‌پذیرتربودن، تأثیر بسیاری از این امر می‌پذیرند. کودکان مهاجر در کنار اینکه به عنوان عضو یک خانواده مهاجر، با محدودیت‌های بسیاری دست‌وپنجه نرم می‌کنند، خودشان هم به‌صورت شخصی، تبعیضات و مشکلات متعددی تجربه می‌کنند که عاملیت کودکان مهاجر و امکان شکوفایی ظرفیت‌های بالقوه آنان را محدود می‌کند و به این نحو سبب ورود آسیب به آنان می‌شود. کودکی که امکان برابری برای تحصیل در مدارس ایران نداشته باشد یا نتواند از خدمات بهداشتی و درمانی به درستی بهره ببرد یا به دلیل فقر، نیازهای اولیه‌اش تأمین نشده باشد و به سمت کارهای سخت در سنین پایین سوق پیدا کند یا نتواند از حق قانونی‌اش مبنی بر اخذ تابعیت ایرانی بهره‌مند شود یا در معرض سوءرفتار نهادهای دولتی باشد، چنین فردی قطعا از خشونت ساختاری موجود، آسیب‌های عمیقی می‌بیند؛ بنابراین می‌توان کودکان مهاجر را قربانیان خشونت ساختاری علیه مهاجران تلقی کرد.

همان‌گونه که مثال‌های فوق نشان می‌دهد، ریشه اصلی بی‌عدالتی‌ها و مشکلات کودکان مهاجر به نهاده‌ها و مقرراتی برمی‌گردد که در بیکره ساختار اجتماعی نهادینه شده‌اند. سیاست‌ها و رویه‌های نهادهای مختلف کشور، اعم از نهادهای خاص متولی مسئله مهاجرت مانند اداره اتباع و مهاجرین خارجی و نهادهای عام کشور، غالبا به مهاجران به‌منتابه باری اضافی نگاه می‌کنند و در نگرش آنان، مهاجر به‌منتابه یک انسان واجد حق، چندان جایی ندارد. این سیستم مانند راننده‌ای که کودک افغان را از حق سوار اتوبوس شدن محروم کرد، تمایلی به بهره‌مندی کودکان مهاجر از خدمات شهروندی و پذیرش آنان در درون ساختار موجود ندارد و حتی تأمین حقوق کودکان مهاجر و ارائه هرگونه خدماتی به آنان را به‌عنوان محرکی برای افزایش مهاجرت به ایران قلمداد می‌کند و با این منطق، حقوق کودک مهاجر را نادیده می‌گیرد.

از سویی دیگر معتقدم فراتر از خشونت اعمال‌شده از جانب برخی دستگاه‌ها، خشونت موجود در سطح جامعه نسبت به کودکان مهاجر هم‌متأثر از ترتیبات و مناسبات ساختاری نهادینه‌شده در جامعه است. دلیل این مسئله آن است که ساختار اجتماعی

موجود اگرچه خود به‌نوعی محصول کنش‌های انسانی افراد آن جامعه است اما به‌طور متقابل بر عملکرد آنان نیز تأثیر گذاشته و نحوه تعامل افراد و گروه‌های گوناگون داخل نظام اجتماعی را شکل می‌دهند (کنجی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۱۶). خشونت و سوءرفتار افراد جامعه نسبت به کودکان مهاجر در سطوح خرد، نشئت‌گرفته از روابط و مناسبات ناعادلانه ساختاریافته در بطن جامعه است که سبب می‌شود اتباع داخلی خود را در موضعی بالاتر از مهاجران ببینند و آنان را یکی از مسببان مشکلات کشور تلقی کنند. راننده نام‌برده محصول چنین ساختاری است؛ چراکه او متأثر از نگرش تهدیدآمیز به مهاجران افغان، به خود حق می‌دهد به این «مجرم‌مهاجران» تعرض کند.

اعمال خشونت ساختاری نسبت به کودکان مهاجر می‌تواند در کوتاه‌مدت و درازمدت آسیب‌های متعدد جسمی، روانی، اقتصادی، اجتماعی و… برای این کودکان به همراه داشته باشد. در کنار این پیامدها، نگارنده معتقد است به‌حاشیه‌رانی مهاجران و نادیده‌انگاری حقوق کودکان مهاجر می‌تواند زمینه‌ساز گرایش آنان به رفتارهای خشن و مجرمانه شود؛ چراکه گروه‌های به حاشیه رانده‌شده همیشه در برابر شرایط ناعادلانه موجود، منفعل باقی نمی‌مانند و در بسیاری از موارد واکنش متقابل نشان می‌دهند؛ واکنشی که ممکن است مثل زورگیر بزرگراه نیایش، شکل مجرمانه و خشونت‌آمیز به خود بگیرد.

البته باید اشاره کنم مقصود من از مطالب پیش‌گفته، این نیست که برخورد جامعه ایران با کودکان مهاجر را سراسر خشونت‌آمیز ترسیم کنم و موارد زیادی از حسن رفتار برخی افراد جامعه ما با کودکان مهاجر نیز دیده می‌شود و در رویه نهادهای دولتی نیز نسبت به گذشته پیشرفت‌هایی در برخورد با کودکان مهاجر صورت گرفته است، اما معتقدم همچنان کودکان مهاجر از خشونت ساختاری رنج می‌برند. بنابراین تنها راه آن است که در برابر خشونت موجود علیه مهاجران ایستاد؛ چراکه این خشونت علاوه بر اینکه به گروه‌هایی همچون کودکان مهاجر آسیب می‌رساند، به زبان خود جامعه ایران نیز هست. بنابراین در وهله اول باید رویکرد تهدیدمحور سیاست‌گذاران نسبت به مهاجران تغییر کند و سیاست‌گذاران، مهاجران را در جامعه ایران بپذیرند و برای تأمین حقوق آنان و ادغام هرچه بیشتر آنان در جامعه برنامه‌ریزی و تلاش کنند. بدون شک بهترین راه برای گذار از وضعیت کنونی به یک وضعیت انسانی و مطلوب‌تر در قبال مهاجران، آن است که از کودکان مهاجر شروع کنیم و ورود آنان به «اتوبوس جامعه» را به رسمیت بشناسیم و برای بهبود زیست کودکان مهاجر و احقاق حقوق فراموش‌شده آنها بکوشیم.

منابع:

کنجی، محمد؛ محمدصدیق محمدی؛ یعقوب احمدی، (۱۳۹۸). تبیین وضعیت خشونت ساختاری در شهر سنجند. مجله مطالعات اجتماعی ایران. دوره سیزدهم. شماره ۱. صص ۱۰۸-۱۲۲.

۱	۴		۷		۴
	۳	۲			
	۴	۷	۹	۳	
	۱				
	۷				
۳		۵			
		۷	۵		
	۹		۴	۸	
			۹		۸

۵	۶	۱	۷	۲	۹
			۳	۹	۵
		۴			۷
۴	۳		۱	۷	
		۹			۶
			۵	۶	۹
۳	۵			۴	
۶	۴		۵	۲	
			۶	۳	۷
۲					۴